

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 134/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Miloslavom Hrickom, 1. mája 709, Liptovský Mikuláš, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 5 Co 1/2021-472 z 19. mája 2021 a proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 290/2021 z 29. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. januára 2023 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 1/2021-472 z 19. mája 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Cdo 290/2021 z 29. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou proti žalovanej Slovenskej republike konajúcej prostredníctvom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) podanou na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) domáhal náhrady nemajetkovej ujmy a náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o treste.

2.1. Okresný súd o žalobe po prvý raz rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 25/2018 zo 17. septembra 2019 tak, že: I. sťažovateľovi priznal právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 9 500 eur a právo na náhradu škody v sume 15 141,70 eur s príslušenstvom; II. v časti o zaplatenie sumy 60,79 eur konanie zastavil; III. v zostávajúcej časti žalobu zamietol a IV. rozhodol o trovách konania.

2.2. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 5 Co 4/2020-369 z 21. júla 2020 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku III, ktorým bola časť žaloby zamietnutá; zrušil výrok I, ktorým okresný súd rozhodol o náhrade škody a nemajetkovej ujmy; zrušil výrok IV o trovách konania a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; ponechal nedotknutý výrok II, ktorý odvolaním napadnutý nebol, a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

2.3. Okresný súd následne o žalobe po druhý raz rozhodol rozsudkom č. k. 11 C 25/2018 z 22. septembra 2020 tak, že: I. sťažovateľovi priznal právo na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 9 500 eur a právo na náhradu škody v sume 14 556,31 eur s príslušenstvom; II. v zostávajúcej časti, ktorá zostala predmetom sporu po právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 21. júla 2020, žalobu zamietol a III. rozhodol o trovách konania.

2.4. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu v časti výroku I, v ktorej žalovanú zaviazal k povinnosti zaplatiť sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 9 500 eur, zrušil (a v časti výroku I, v ktorej okresný súd žalovanú zaviazal zaplatiť sťažovateľovi príslušenstvo zo sumy 9 500 eur, rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol); rozsudok okresného súdu v časti výroku I, v ktorej zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody z titulu ušlého zisku v sume 6 910,67 eur s príslušenstvom, zmenil tak, že v tejto časti žalobu zamietol; rozsudok okresného súdu v časti výroku I, v ktorej zaviazal žalovanú k povinnosti zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody z titulu trov obhajoby v trestnom konaní v sume 7 645,64 eur s príslušenstvom, zmenil tak, že žalovaná je povinná sťažovateľovi zaplatiť sumu 2 993, 66 eur s príslušenstvom, a vo zvyšnej časti žalobu zamietol a rozhodol o trovách odvolacieho konania.

2.5. Proti výroku tohto rozsudku krajského súdu, v ktorom krajský súd zamietol žalobu v časti ušlého zisku, podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom najvyšší súd napadnutým uznesením rozhodol tak, že dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na to, že kým krajský súd v (prvom) rozsudku z 21. júla 2020 vo vzťahu k ušlému zisku o. i. konštatoval, že okresný súd rozsudkom

zo 17. septembra 2019 sťažovateľovi správne priznal náhradu ušlého zisku v sume 6 910,67 eur, keďže sťažovateľ v tejto výške uniesol dôkazné bremeno a preukázal odôvodnenosť nároku, tak krajský súd v (druhom) napadnutom rozsudku vo vzťahu k ušlému zisku žalobu zamietol, pretože nárok sťažovateľa (v rozpore so svojím predchádzajúcim právnym názorom) nepovažoval za preukázaný.

3.1. Sťažovateľ v tejto súvislosti v podstatnom namieta, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku od svojho skoršieho právneho názoru odchyľil, pričom tento odklon od svojho predchádzajúceho právneho názoru nedostatočne odôvodnil. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľ namieta, že najvyšší súd napadnutým uznesením arbitrárne odmietol dovolanie sťažovateľa, ktorým sťažovateľ namietal, že krajský súd je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil v (prvom) rozsudku z 21. júla 2020.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu. Podľa názoru sťažovateľa k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že a) krajský súd napadnutým rozsudkom vo vzťahu k ušlému zisku žalobu sťažovateľa arbitrárne zamietol, pretože nárok sťažovateľa (v rozpore so svojím predchádzajúcim právnym názorom vyjadreným v prvom rozsudku z 21. júla 2020) nepovažoval za preukázaný; b) najvyšší súd napadnutým uznesením arbitrárne odmietol dovolanie sťažovateľa.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to v časti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde] a v časti ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

III.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu:

9. K napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

10. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu disponoval sťažovateľ opravným prostriedkom – dovolaním. O dovolaní bol oprávnený a povinný rozhodnúť najvyšší súd ako súd nadriadený. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením. Sťažovateľ teda využil možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku proti napadnutému rozsudku krajského súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

11. Dovolanie predstavovalo účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu (m. m. II. ÚS 551/2022, II. ÚS 558/2022).

12. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v časti namietajúcej porušenie označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

13. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

14. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon.

15. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci.

16. Ústavný súd taktiež zdôrazňuje, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. do obsahu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby orgány verejnej moci preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

17. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

17.1. Pokiaľ ide o dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd v napadnutom uznesení v podstatnom konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých krajský súd založil svoje rozhodnutie o nepriznaní náhrady ušlého zisku v sume 6 910,67 eur. Najvyšší súd uviedol, že z obsahu zápisnice z pojednávania krajského súdu z 19. mája 2021 zistil, že na tomto pojednávaní predseda senátu zopakoval dokazovanie v zmysle § 204 CSP, a to prečítaním listinných dôkazov, pričom strany sporu pripomenky k dôkazom nemali a na výzvu senátu strany sporu uviedli, že vo vzťahu ku skutočnostiam právo na vyjadrenie v zmysle § 182 CSP ďalej

nevyužívajú. Následne bol po porade senátu vyhlásený zmeňujúci rozsudok krajského súdu. Najvyšší súd poukázal, že z dôvodov napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento inak posúdil skutkový stav zistený súdom prvej inštancie o tom, či existoval medzi sťažovateľom a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ], prípadne spoločnosťou [REDAKOVANÉ] pred nástupom sťažovateľa do výkonu trestu odňatia slobody akýkoľvek zmluvný vzťah zakladajúci nárok na zmluvnú odmenu, o aké práce išlo a za akú odmenu mal tieto sťažovateľ uskutočňovať (ak by do výkonu trestu odňatia slobody nenastúpil), či by tieto práce vykonával ako subdodávateľ, prípadne ako dodávateľ a v akej výške, od koho by si za vykonané práce účtoval. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal, že nejasne vyznela aj samotná výpoveď sťažovateľa na pojednávaní konanom 21. mája 2019, keď uvádzal spôsob dojednaní odmeny najskôr na základe ústnej dohody, mal byť odmeňovaný na základe hodinovej odmeny tak, ako účtoval hodiny, a „*ak mal robiť nejaké špeciálne roboty, tak za tieto ho odmeňovali samostatne*“. Podľa svedeckej výpovede [REDAKOVANÉ], ktorý tvrdené skutočnosti mal potvrdzovať, takáto komunikácia mala prebehnúť prostredníctvom emailu, ktorá však sťažovateľom okresnému súdu predložená nebola. Ani svedok [REDAKOVANÉ] konkrétnu dohodu o prácach a o výške odmeny nepotvrdil, odvolal sa na listinné dôkazy, ktoré existujú, ktoré však okresnému súdu predložené neboli. Najvyšší súd poukázal, že, vychádzajúc z uvedeného, dospel krajský súd k záveru, že na základe takýchto skutkových tvrdení sťažovateľa nebolo možné ustáliť ani právny vzťah, na základe ktorého by mal sťažovateľ pre všetky v žalobe a konaní uvádzané spoločnosti práce vykonávať, a odvodzovanie nároku na náhradu ušlého zisku – keď si spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a ďalšie navzájom účtovali peňažné sumy (v niektorých prípadoch ako dodávateľ a aj odberateľ) – bolo len fikciou, u ktorých uvádzané sumy (vo faktúrach) nebolo možné v žiadnom prípade stotožniť s uplatnenou sumou na zaplatenie ušlého zisku na základe podanej žaloby sťažovateľom.

17.2. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd konštatoval, že keďže krajský súd zopakoval dokazovanie (§ 383 a § 384 CSP) sám, dospel na základe ním vykonaných dôkazov k iným skutkovým zisteniam, na podklade ktorých mohol vec inak právne posúdiť, nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, a preto sú v tomto sťažovateľove dovolacie námietky neopodstatnené. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľ neopodstatnene tvrdí, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno vyvodiť.

17.3. Pokiaľ ide o dovolanie sťažovateľa v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, sťažovateľ formuloval právnu otázku, „*či je odvolací súd viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil v skoršom rozhodnutí, ak nedošlo k zmene skutkového stavu a dôkaznej situácie*“. Najvyšší súd v napadnutom uznesení vo vzťahu k tejto dovolacej námietke v podstatnom konštatoval, že v predmetnej veci krajský súd zopakoval dokazovanie (§ 383 a § 384 CSP) a na základe ním vykonaných dôkazov dospel k zmene skutkového stavu a dôkaznej situácie. Najvyšší súd v tejto súvislosti poukázal na to, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (*quaestio facti*) je v civilnom

sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej osoby alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (*quaestio iuris*) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu na aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka, ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd, nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal, že základným predpokladom prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti dosiaľ neposudzoval právnú otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí), pričom posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Zároveň pritom platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej, čo znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani akademické otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom.

17.4. Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd konštatoval, že v okolnostiach predmetnej veci sa sťažovateľom predložená dovolacia otázka netýkala takého záveru, na ktorom výlučne spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľom nastolená právna otázka mala v danom prípade povahu (len) akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia krajského súdu, pričom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Podľa názoru najvyššieho súdu sťažovateľom uvádzaná dovolacia argumentácia preto nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

17.5. Najvyšší súd v napadnutom uznesení taktiež poukázal na to, že staršia rozhodovacia prax odvolacieho súdu (R 68/1971) pripúšťa, aby súd svoj skorší záväzný právny názor vyjadrený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zmenil, pričom tento názor je naďalej udržateľný predovšetkým s poukazom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom. Podľa názoru najvyššieho súdu krajský súd nebol pri svojom rozhodovaní viazaný právnym názorom iného senátu krajského súdu vysloveným v zrušujúcej časti rozsudku krajského súdu z 21. júla 2020, pretože takáto povinnosť mu zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 194/2017, I. ÚS 80/2020-11).

18. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa všetkými pre rozhodnutie o dovolaní sťažovateľa podstatnými otázkami súvisiacimi s predmetom ústavnej sťažnosti zaoberal a dal na ne dostatočné a presvedčivé odpovede. Z hľadiska zachovania ústavnoprávnej ochrany základných práv sťažovateľa je pritom podstatné, že najvyšší súd svoj názor náležite odôvodnil – jeho odôvodnenie je logické, založené na racionálnych úvahách a netrpí vnútornou rozpornosťou.

18.1. Možno konštatovať, že najvyšší súd v napadnutom uznesení dospel k ústavne konformnému záveru, že nedošlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, keďže krajský súd dospel k iným skutkovým zisteniam (než k akým predtým dospel okresný súd, resp. krajský súd v prvom rozsudku z 21. júla 2020) na základe krajským súdom zopakovaného dokazovania v zmysle § 383 a § 384 CSP. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že podľa § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. Z uvedeného vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak zastáva názor, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám zopakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje ku skutkovému stavu odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom (uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo 131/2009 zo 7. septembra 2010). Inak povedané, nie je vylúčené, aby odvolací súd vyhodnotil vykonané dôkazy odlišne, ako sa stalo v konaní pred prvostupňovým súdom, avšak v takom prípade musí odvolací súd zopakovať dôkazy vykonané súdom prvého stupňa (m. m. II. ÚS 506/2013). V predmetnej veci síce krajský súd v napadnutom uznesení dospel k iným skutkovým zisteniam (než k akým predtým dospel okresný súd, resp. krajský súd v prvom rozsudku z 21. júla 2020), keďže nárok sťažovateľa vo vzťahu k ušlému zisku nepovažoval za preukázaný, avšak týmto iným skutkovým zisteniam predchádzalo zopakovanie dokazovania krajským súdom v súlade s § 383 a § 384 CSP.

18.2. Ústavný súd hodnotí ako ústavne konformný aj záver najvyššieho súdu, že sťažovateľom uvádzaná dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. V okolnostiach predmetnej veci totiž sťažovateľom nastolená právna otázka, *„či je odvolací súd viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil v skoršom rozhodnutí, ak nedošlo k zmene skutkového stavu a dôkaznej situácie“*, má skutočne akademickú povahu, keďže (ako z už uvedeného vyplýva) krajský súd po tom, ako zopakoval dokazovanie, dospel na základe ním vykonaných dôkazov k zmene skutkového stavu a dôkaznej situácie.

19. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Rovnako nezistil, že by posudzované uznesenie najvyššieho súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená

len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Možno tak uzavrieť, že odmietnutie dovolania sťažovateľa bolo založené na racionálnom a ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania. Ústavný súd zároveň poukazuje na ustálený právny názor, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom.

20. Ústavný súd zároveň pripomína, že nie je „skutkovým súdom“, sám dokazovanie spravidla nevykonáva, a preto nie je ani oprávnený do skutkových záverov všeobecných súdov zasahovať (II. ÚS 472/2014).

21. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažovateľom napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu v ničom nesignalizuje možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorej dôvodnosť by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, resp. ústavný súd dospel k záveru, že medzi sťažovateľom napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a obsahom práv, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu